

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מד.

1. חטא ישראל וגם עברו את ברית אשר צויתו אותם וגו' לקחו מן החרם וגם נבנו וגם בחשו וגם שמו בכליהם: יהושע ז יא
2. ועל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה תפיש ההוא מעמיה את בריתו הפרי: בראשית ז די
3. והיה העלף בחרם ישרף באש אתו ואת כל אשר לו כי עבר את ברית יי וכי עשה נבלה בישראל: יהושע ז טו
4. והוציאו את הנער אל פתח בית אביה וסקלוהו אנשי עירי באבנים ומתה כי עשתה נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערתה הרע מקרבך: דברים כ כא
5. ויחזק יהושע את עין בן זרח ואת הספר ואת האדרת ואת לשון הנהגות ואת בניו ואת חמוריו ואת שורו ואת חמוריו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו וכל ישראל עמו ויצלו אתם מעוק עכור: יהושע ז כד
6. ויאמר יהושע מה עברתו יעקבך יי ביום הזה וירגמו אתו כל ישראל אבן וחרפו אתם באש וסקלו אותם באבנים: יהושע ז כה
7. ויאר אבשלל אדרת שבער אתה טובה ומאתים שקלים ססף ולשון דוב אחד חמשים שקלים משקלו ואתמדם ואתמדם והגם טמנים בארץ בתוך האדמה ויחבטו תחתיה: יהושע ז כא
8. ויחזקו מותקו האהל ויבאום אל יהושע ואל כל בני ישראל ויחבטו לפניו יי: יהושע ז כג
9. ויבי מהם אנשי העי בשלשים ושישה איש וירדום לפני השער עד השברים ויבום מפורד וימס לבב העם והיה לקים: יהושע ז ה
10. ותחזקו ידך רש ועשיר יענה עוזו: משלי יח כב
11. ועמדו פניהם ויפלטו ויעצרו המגפה: תהלים קל
12. והיה המתים במגפה ארבעה ופשימים אלה: מדבר כה ט
13. ויאמר יהושע איה אדני אלדום למה העברת העברי את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו האלנו וישב בעבר הירדן: יהושע ז י
14. ותשב משה אל יי ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתי: שמות כב
15. ויאמר יי אל יהושע קם לך למה לא אתה נפל על פניה: יהושע ז יא
16. והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה אתכם היום בהר עיבל ושרתו אותם בשיר: דברים כד
17. כאשר צוה יי את משה עבדו בן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא חסר דבר מכל אשר צוה יי את משה: יהושע יא טו
18. ועשתה לעי ולמלכה: יהושע יא טז
19. והיה ביהודת יהושע בירחו וישא עיניו וירא והנה איש עמד לגודו וחרבו שלופה בידו ויחזק יהושע אליו ויאמר לו הלא אתה אם לצרינו: יהושע יג
20. ויאמר לא פי אני שר צבא יי עתה באתי ויפיל יהושע אל פניו וירצה את ארצה וישתחו ויאמר לו מה אדני מדבר אל עבדו: יהושע יד

דנסתרות משעברו ונגלות לעולם אמר ליה רבי נחמיה וכו ענש על הנסתרות והלא כבר נאמר עד עולם ואי קאי עד עולם הנסתרות ע"כ יש השוותן דצואתו ענין דקאי אנגלות קאי הנסתרות דמסמחא קאי צוה אס איתא דקאי אחריויהו אלא ודאי לא קאי הנסתרות

כלל שזו היא הסדרה דלא מיענשי אחריו עלייהו לעולם ולא כתיב נסתרות אלא להקיש להו נגלות דכסס של ענש על הנסתרות קודם שעברו שזו הסדרה כך לא ענש על הנגלות ולהכי איתא היקש ונקודה דאי לאו נקודה היא דאיהו היקש דלא מיענשי עונשא רבא אכל וטוטא מיענשי לפי שהיה ללא נחמות קמ"ל נקודה דלא מיענשי כלל ולפי' נקודה דעיין לא ימישז לר' נחמיה:

ואתם ריחקתם ששים מילין.
 דהר גרזים והר עיזל היו רחוקים ששים מיל מן הירדן כדאיתא דפרק אלו נאמרין (פוטו) דף לו.) ויש לתמוה והלא כדן עשה דהא כתיב והיה עצרכם את הירדן תקימו את האבנים האלה אשר אנכי מצוה ע"כ נערה המאורסה כתיב הכא וכו שבעל עכן נערה המאורסה כתיב הכא וכו עשה נבלה וכתוב התם ⁴ כי עשתה נבלה בישראל פשיטא מהו דתימא כולי האי לא פקר נפשיה קמ"ל רבינא אמר דיניה נערה המאורסה דבסקילה אמר ליה ריש גלותא לרב הונא כתיב ⁵ וייקח יהושע את עכן בן זרח ואת הכסף ואת האדרת ואת לשון הוזהב ואת בניו ואת בנותיו ואת שורו ואת חמוריו ואת צאנו ואת אהלו ואת כל אשר לו אם הוא חטא בניו ובנותיו מה חטאו אמר ליה ולישמעתי אם הוא חטא כל ישראל מה חטאו דכתיב ⁵ וכל ישראל עמו אלא לרדותן ה"נ כדי לרדותן ⁶ וישרפו אותם באש ויסקלו אותם באבנים בתרתי אמר רבינא הראוי לשריפה לשריפה הראוי לסקילה לסקילה ⁷ ויאר אבשלל אדרת שבער אתה טובה ומאתים שקלים כסף רב אמר איצטלא דמילתא ושמואל אמר סרבלא דצריפא ⁸ ויציקום לפני ה' אמר רב נחמן בא וחבטם לפני המקום אמר לפניו רבש"ע על אלו תיהרג רובה של סנהדרין דכתיב ⁹ ויכו מהם אנשי העי כשלישים ושישה איש ¹⁰ ותניא שלשים ושישה ממש דברי ר' יהודה אמר לו ר' נחמיה וכו שלשים ושישה היו והלא

עין מ"ט איענוש. ישראל עליה הלא מן הנסתרות היא: חטא ישראל. מלל אמר חטא העם עדיין שס קדושתם עליהם: חילפי. אורטי"א"ש: מושך בערלה. משך את עור אמתו ממיד עד שנשמרצבה ויכסתה את ראש הגיד כדי שלא יראה מהול: פשיטא. הא ר' אלעא גופיה אמר דעבר על כל המורה: לא פקר. לא הפקיר ע"כ ע"כ כל כך: בערה המאורסה כתיב כי עשתה נבלה בישראל: כולי האי. רע לשמים ורע לזריות לזייש את משפחתה ולאוסרה על בעלה: דיניה נערה המאורסה. נטעו לסקלו: לרדוף. שיראו את קלולו ויהרו בעלמם ולא יוספו לטעול צהרם: כדאוי לשריפה. כסף וזהב זבגדים: כדאוי לסקילה. הוא שורו וצנהמוי.

וקנס היה לרדות את האחרים: **אילעלא דמילתא.** טליט של אמר נקי צן יומו ¹ שמכניזן אותו למילת מלכזשים לבוש שלל יתלכלך אמרו: **סרבלא דצריפא.** צבוע צרף שקורין אלו"ם: זה משה. כשהיה כריך לבקש רחמים על ישראל היה מדבר כלשון רכה: פליטו. דין: ולו הואלנו. ולואי שהואלנו ליטב ולא לעבור את הירדן משמע שטוב היה לנו שלא לקיים מצוותך שאמרת לנו קום עבור את הירדן: קום לך. משלך ומיך היתה זאת להם שאף נשדילך וענשו שלל קיימת את דברי: ריחקתם ששים מיל. הר גרזים והר עיזל רחוקים ששים מיל מן הירדן במסכת סוטה (דף לו.) ושם הקימו את האבנים: כן עשה יהושע. מקרא כתיב כן ולא יפה דרש רבי שלל שיהושע עינה: אשה גרמה להס. שלל היה לך לאסור עליהם צמת ירחו: וסינו דקאמר לנו צני. רק שללה וצמתה נצחו שלל תמרינס עור: הוי עיז. דמשמחיה לאדם צלילה דכין דאמר לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכו לא היה מניח צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: שמה שז הוא. ואין מוטיאין שם שמים על המזיק ועלום שם שמים הוא שנאמר (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחיה דדומה כמשמחיה לשעירים: אמר

לא נאמר אלא כשלישים ושישה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב ¹⁰ ותחוננים ידבר רש ועשיר יענה עזות תחוננים ידבר רש זה משה ועשיר יענה עזות זה יהושע מאי טעמא אילימא משום דכתיב ויציקום לפני ה' ואמר רב נחמן בא וחבטן לפני המקום אמו פנחם לא עביד הכי ¹¹ (דכתיב) ויעמד פנחם ויפלט ותעצר המגפה ¹² ואמר ר' אלעזר ויתפלל לא נאמר אלא ויפלט מלמד שעשה פלילות עם קונו בא וחבטן לפני המקום אמר לפניו רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל דכתיב ¹² והיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא ¹³ למה העברת העביר את העם הזה את הירדן משה נמי מימר אמר ¹⁴ למה הרעתה לעם הזה אלא מהכא ¹⁵ ולו הוואלנו ונשב בעבר הירדן ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי ¹⁶ והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים ואתם ריחקתם מ' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש ¹⁷ כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי ¹⁸ ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ¹⁹ ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' ²⁰ ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עביד הכי והאמר רבי יוחנן ²¹ אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו לבליה חיישינן שמא שר הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל

(א ב"ס"א: במלות) (ג ב"ב ק"א.) (ד ז"ל והמכין.) (ה) לקמן פ"ג: (ו) מגילה ג. ע"ש. (ז) שמכניזן צו למילת, (ח) דף לו.)

לעוי רש"י
 אורטי"א"ש [אורטי"א"ש].
 סרפדים.
 אלו"ם. אלו"ם.

מוסף רש"י
 פלילות. ריב (לקמן פ"ג).

רבינו הגנאל
 מלשון חטא ישראל אע"פ שחטא ישראל קרי להו הרמנא. בני חלפי בין הדס רע כדנרסין מן לולב הגזול. וגם עברו את בריתו וגם לקחו מן החרם וגם נבנו וגם בחשו וגם שמו בכליהם ה' ג. מלמד שחטא על חמשה חומשי תורה. א"ל ריש גלותא לרב הונא עכן חטא בניו ובנותיו מה עשו שלחן יהושע. א"ל לויטעמך כל ישראל. אלא לרדותם. כלומר ליתרם דכתיב וכל ישראל ישמעו ויראו. כתיב וישרפו אותם באבנים ויסקלו אותם באבנים תרתי עבר כהו אמר רבינא כנון בגדים וכלי בשריפה בעלי חיים בסקילה. תיב ויציקום לפני ה' מלמד שחבטן עמו ואמר רבן מקרא כתיב כן ולא יפה דרש רבי שלל שיהושע עינה: אשה גרמה להס. שלל היה לך לאסור עליהם צמת ירחו: וסינו דקאמר לנו צני. רק שללה וצמתה נצחו שלל תמרינס עור: הוי עיז. דמשמחיה לאדם צלילה דכין דאמר לו הלנו אתה אס לרנינו (יהושע ה) מכלל צלילה הוא דאי ציממא וכו לא היה מניח צין שרי ישראל לשרי אומות העולם: שמה שז הוא. ואין מוטיאין שם שמים על המזיק ועלום שם שמים הוא שנאמר (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלום וכ"ש שאין משמחיה דדומה כמשמחיה לשעירים: אמר

לא נאמר אלא כשלישים ושישה איש אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין אמר רב נחמן אמר רב מאי דכתיב ¹⁰ ותחוננים ידבר רש ועשיר יענה עזות תחוננים ידבר רש זה משה ועשיר יענה עזות זה יהושע מאי טעמא אילימא משום דכתיב ויציקום לפני ה' ואמר רב נחמן בא וחבטן לפני המקום אמו פנחם לא עביד הכי ¹¹ (דכתיב) ויעמד פנחם ויפלט ותעצר המגפה ¹² ואמר ר' אלעזר ויתפלל לא נאמר אלא ויפלט מלמד שעשה פלילות עם קונו בא וחבטן לפני המקום אמר לפניו רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל דכתיב ¹² והיו המתים במגפה ארבעה ועשרים אלף ואלא מהכא ¹³ למה העברת העביר את העם הזה את הירדן משה נמי מימר אמר ¹⁴ למה הרעתה לעם הזה אלא מהכא ¹⁵ ולו הוואלנו ונשב בעבר הירדן ויאמר ה' אל יהושע קום לך דריש ר' שילא א"ל הקב"ה שלך קשה משלהם אני אמרתי ¹⁶ והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים ואתם ריחקתם מ' מיל בתר דנפק אוקים רב אמורא עליה ודרש ¹⁷ כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה א"כ מה ת"ל קום לך א"ל אתה גרמת להם והיינו דקאמר ליה בעי ¹⁸ ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו ולמלכה וגו' ¹⁹ ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו' ²⁰ ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי [ויפול יהושע אל פניו ארצה וישתחו] היכי עביד הכי והאמר רבי יוחנן ²¹ אסור לו לאדם שיתן שלום לחבירו לבליה חיישינן שמא שר הוא שאני התם דקאמר ליה אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' ודילמא משקרי גמירי דלא מפקי שם שמים לבטלה א"ל